

Yttrande från Regionkommittén – Ändring av direktiven avseende undantagen för sjöfolk

(2014/C 174/09)

Föredragande	Paul Lindquist (SE-EPP), kommunstyrelsens ordförande i Lidingö kommun
Referensdokument	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om sjöfolk och om ändring av direktiven 2008/94/EG, 2009/38/EG, 2002/14/EG, 98/59/EG och 2001/23/EG COM(2013) 798 final

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Regionkommittén välkomnar kommissionens initiativ att se över den befintliga särregleringen när det gäller tillämpningen av vissa arbetsrättsliga direktiv på sjöfolk och ställer sig i huvudsak positiv till direktivförslaget.

Kommitténs utgångspunkter

2. ReK konstaterar att en välfungerande sjöfartsnäring och arbetsmarknad för sjöfolk är av stor betydelse för särskilt de kustnära regionerna och de personer som lever där.

3. Kommittén understryker vikten av att skyddsregler som är kopplade till artikel 151 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt så långt som möjligt gäller på samma sätt för alla kategorier arbetstagare i medlemsstaterna samt att samma spelregler gäller för sjöfartsnäringen inom EU oavsett i vilken medlemsstat en verksamhet bedrivs.

4. En möjlighet för enskilda medlemsstater att göra undantag från regler om arbetstagskydd som följer av EU-rättslig lagstiftning måste kunna motiveras av starka och konkret fastställda skäl utifrån den aktuella verksamhetens särskilda förutsättningar.

5. Kommittén anser att kravet på likabehandling av arbetstagare bör väga särskilt tungt när det rör sig om rättigheter som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dit hör, som kommissionen konstaterat, regler om rätten till information och samråd samt rätten till rättvisa arbetsförhållanden.

6. Kommittén anser att en viktig aspekt vid bedömningen av om en undantagsmöjlighet av det aktuella slaget kan anses vara motiverad är i vilken utsträckning medlemsstaterna har utnyttjat respektive möjlighet och vilka effekter det har fått i bl. a. konkurrenshänseende för sjöfartsnäringen i de medlemsstater som valt att genomföra direktiven så att reglerna gjorts tillämpliga även på sjöfolk.

7. Kommittén konstaterar att inte någon medlemsstat har rapporterat några påtagligt negativa effekter, när det gäller exempelvis utflaggning och allmänt kostnadsläge, av att samma regler har tillämpats på sjöfolk och arbetstagare på land. Inte heller har medlemsstater som avstått från att undanta sjöfolk från tillämpningen av regler om information och samråd och andra bestämmelser om skyddet för arbetstagare i de aktuella direktiven pekat på några nackdelar i konkurrenshänseende i förhållande till EU-länder som har utnyttjat något eller flera undantag.

8. Genom att endast vissa medlemsstater har utnyttjat möjligheterna till undantag eller avvikelser från de aktuella direktivens regler om information och samråd gäller olika regler för arbetsgivare inom sjöfartsnäringen beroende på under vilken medlemsstats flagg ett fartyg seglar.

9. ReK anser att de särskilda omständigheter som gäller för sjöfarten jämfört med landbundna verksamheter alltså måste beaktas, särskilt när det gäller svårigheter i rent praktiskt hänseende att på grund av verksamhetens särskilda förutsättningar fullt ut tillämpa en obligatorisk bestämmelse om arbetstagskydd samt möjliga negativa konsekvenser i konkurrenshänseende för EU-företag till följd av en sådan tillämpning.

10. Kommittén pekar på ILO:s sjöfartskonvention från 2006 som trädde i kraft den 30 augusti 2013 och som redan har ratificerats av ett stort antal stater. EU har genom direktiv 2009/13/EG genomfört det avtal om konventionen som träffats mellan arbetsmarknadens parter inom sjöfartssektorn på EU-nivå. Direktivet innebär att en minimistandard satts på global nivå när det gäller arbets- och anställningsvillkor till sjöss och att förutsättningar har skapats för gemensamma spelregler inom sjöfartssektorn i stort. De direktiv som kommissionen föreslår ändringar i går dock längre och innehåller ytterligare regler om arbetstagar skydd i förhållande till konventionen.

Kommitténs bedömning

11. Kommittén konstaterar att ett utnyttjande av möjligheten till undantag från skyddsbestämmelserna i direktiv 2008/94/EG för fiskare som avlönas separat innebär att denna kategori arbetstagare inte åtnjuter den rätt till lönegaranti som andra arbetstagare i medlemsstaten har. Kommittén anser att en sådan särbehandling inte kan anses motiverad utifrån verksamhetens särskilda förutsättningar och därför bör avskaffas.

12. Arbetstagares rätt till information och samråd är en grundläggande rättighet enligt den Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter. Kommittén anser att högt ställda krav därför måste ställas på skälen bakom en möjlighet att undanta vissa kategorier av arbetstagare från de rättigheter som andra arbetstagare har enligt EU-lagstiftningen på detta område.

13. Kommittén delar kommissionens bedömning att det, bl.a. mot bakgrund av den utveckling som skett på kommunikationsteknikens område, inte kan anses föreligga några hinder i praktiskt hänseende som i sig kan motivera undantag från att tillämpa samma regler när det gäller information och samråd på sjöfolk.

14. Kommittén delar kommissionens bedömning att undantagsmöjligheterna respektive möjligheten till särlösningar när det gäller rätten till information och samråd för sjöfolk i de aktuella direktiven bör avskaffas.

15. Kommittén anser att det i fråga om skyddet för arbetstagare vid en övergång av verksamhet och vid kollektiva uppsägningar gäller särskilda förutsättningar som grundar sig i sjöfartens särart. Handel med fartyg utgör ofta en integrerad del av själva verksamheten och det är praxis på den internationella marknaden att fartyg köps och säljs utan besättning.

16. ReK noterar att arbetsgivarsidan och flera medlemsstater har pekat på att en obligatorisk tillämpning av de skyddsregler som följer av direktiv 2001/23/EG och 98/59/EG skulle innebära ökade kostnader för sjöfarten och konkurrensnackdelar i förhållande till företag utanför EU, särskilt när det gäller handel med fartyg inom ramen för verksamheten. Det har även lyfts fram att en tillämpning av skyddsbestämmelserna från rent praktiska utgångspunkter skulle innebära betydande svårigheter.

17. Kommittén anser att invändningar angående risken för konkurrensnackdelar för EU-företag – även om de medlemsstater som tillämpar direktivens skyddsbestämmelser även på sjöfolk inte har rapporterat några påtagligt negativa konsekvenser i konkurrens hänseende – måste tas på allvar. Varje medlemsstat kan bäst bedöma konsekvenserna av en obligatorisk tillämpning av en enskild regel utifrån den praxis och de traditioner som gäller för landets sjöfartsnäring.

18. Kommittén anser att det alltjämt bör lämnas till respektive medlemsstat att utifrån de regionala förutsättningar som gäller avgöra om de skyddsregler som, vid sidan av rätten till information och samråd, gäller vid övergång av verksamhet och vid kollektiva uppsägningar bör tillämpas på sjöfolk och i vilken utsträckning så ska ske.

19. Kommittén delar kommissionens uppfattning att undantagsmöjligheterna i direktiv 2001/23/EG och 98/59/EG bör begränsas till situationer där en verksamhetsövergång enbart består i att en fartygsförsäljning äger rum eller en kollektiv uppsägning sker på grund av en sådan förestående försäljning av ett eller flera fartyg. Kommittén delar såvitt gäller direktivet om kollektiva uppsägningar även kommissionens bedömning att undantag endast ska kunna göras i fråga om längden på den s.k. avkylningsperioden.

20. Kommittén ifrågasätter förslaget till ändring i direktiv 98/59/EG när det gäller hänvisningen till begreppet övergång i direktiv 2001/23/EG. Kommittén anser att det saknas anledning att göra möjligheten till avvikelser när det gäller den s.k. avkylningsperioden i direktiv 98/59/EG beroende av att en försäljning av ett fartyg utgör en verksamhetsövergång i den mening som avses i direktiv 2001/23/EG. En sådan tillämpning skulle dessutom leda till en betydande rättsosäkerhet eftersom det ofta på förhand är svårbedömt huruvida en verksamhetsövergång i den mening som avses i direktiv 2001/23/EG föreligger eller inte.

21. Kommittén noterar den relativt långa övergångsperioden i förslagets artikel 8. Mot bakgrund av att förslaget rör tillämpningen av regler rörande arbetstagskydd som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bör i det fortsatta arbetet med förslaget övervägas om inte övergångsperioden kan kortas ned.

Subsidiaritet och proportionalitet

22. De direktiv som berörs av kommissionens förslag syftar till att harmonisera vissa regler om arbetstagskydd inom EU och skapa förutsättningar för en konkurrens på lika villkor för företag inom unionen. Ändringar i direktiven kan endast göras på EU-nivå. Kommittén anser att de föreslagna ändringarna ligger i linje med principerna om subsidiaritet och proportionalitet.

II. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

Ändringsrekommendation 1

Skäl 5

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsrekommendation
Det rådande rättsläget medför att samma kategori arbetstagare behandlas olika av olika medlemsstater, beroende på huruvida de tillämpar de undantag som den gällande lagstiftningen medger. Ett betydande antal medlemsstater har utnyttjat undantagen i begränsad mån.	Det rådande rättsläget medför att samma kategori arbetstagare behandlas olika av olika medlemsstater, beroende på huruvida de tillämpar de undantag som den gällande lagstiftningen medger. Ett betydande antal medlemsstater har utnyttjat undantagen i begränsad mån. <u>ILÖ:s sjöfartskonvention från 2006 trädde i kraft den 30 augusti 2013 och syftar till att på global nivå skydda sjöfarares villkor och garantera lika spelregler inom sjöfartsnäringen. Arbetsmarknadens parter har nått en överenskommelse angående konventionen som har implementerats genom rådets direktiv 2009/13/EG.</u>

Motivering

I arbetet med direktivet bör uppmärksamhet fästas vid det arbete som pågått gemensamt mellan arbetsmarknadens parter och EU när det gäller att uppmärksamma skyddet för sjöfarare och verka för lika spelregler inom sjöfartsnäringen på global nivå.

Ändringsrekommendation 2

Artikel 4

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsrekommendation
Direktiv 98/59/EG ska ändras på följande sätt: 1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt: a) I punkt 1 ska följande led läggas till som led c: "c) överlåtelse ska tolkas på det sätt som avses i direktiv 2001/23/EG." b) I artikel 1.2 ska led c utgå.	Direktiv 98/59/EG ska ändras på följande sätt: 1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt: a) I punkt 1 ska följande led läggas till som led c: "e) överlåtelse ska tolkas på det sätt som avses i direktiv 2001/23/EG." b) I artikel 1.2 ska led c utgå.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsrekommendation
<p>2. I artikel 3.1 ska följande stycke läggas till som andra stycket:</p> <p>”Om den planerade kollektiva uppsägningen rör medlemmar av besättningen på sjögående fartyg ska anmälan lämnas till den behöriga myndigheten i den stat vars flagga fartyget för.”</p> <p>3. I artikel 4 ska följande punkt läggas till som punkt 1a:</p> <p>”1a. Om planerade kollektiva uppsägningar av besättningsmedlemmar genomförs i samband med eller beror på överlåtelse av ett sjögående fartyg, får medlemsstaterna, efter samråd med arbetsmarknadens parter, ge den behöriga myndigheten rätt att helt eller delvis avvika från den period som avses i punkt 1 i följande fall:</p> <p>a) Om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg.</p> <p>b) Om arbetsgivaren använder enbart ett sjögående fartyg.”</p>	<p>2. I artikel 3.1 ska följande stycke läggas till som andra stycket:</p> <p>”Om den planerade kollektiva uppsägningen rör medlemmar av besättningen på sjögående fartyg ska anmälan lämnas till den behöriga myndigheten i den stat vars flagga fartyget för.”</p> <p>3. I artikel 4 ska följande punkt läggas till som punkt 1a:</p> <p>”1a. Om planerade kollektiva uppsägningar av besättningsmedlemmar genomförs i samband eller <u>uteslutande beror på överlåtelse försäljning</u> av ett <u>eller flera</u> sjögående fartyg, får medlemsstaterna, efter samråd med arbetsmarknadens parter, ge den behöriga myndigheten rätt att helt eller delvis avvika från den period som avses i punkt 1. i <u>följande fall:</u></p> <p>a) Om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg.</p> <p>b) Om arbetsgivaren använder enbart ett sjögående fartyg.”</p>

Motivering

Frågan om en överlåtelse av verksamhet eller del av verksamhet föreligger enligt överlåtelsedirektivet förutsätter att det vid en prövning av omständigheterna i det enskilda fallet kan konstateras att verksamheten bevarar sin identitet efter överlåtelsen. Enligt EU-domstolens praxis ska samtliga omständigheter i det enskilda fallet beaktas vid bedömningen av om en verksamhet kan anses ha bevarat sin identitet efter en överlåtelse (se särskilt den s.k. Spijkersdomen). Det är långt ifrån säkert att omständigheterna vid en försäljning av ett fartyg alltid innebär att en överlåtelse i överlåtelsedirektivets mening föreligger.

De skäl som motiverar ett avsteg från den s.k. avskylningsperioden i direktivet om kollektiva uppsägningar bör gälla oberoende av om en försäljning av ett eller flera fartyg utgör en överlåtelse i överlåtelsedirektivets mening eller inte. Det kommer med den konstruktion som kommissionen har föreslagit att vara svårt att i det enskilda fallet på förhand avgöra huruvida undantaget är tillämpligt eller inte. Undantagsmöjligheten bör därför i stället uttryckligen kopplas till att en kollektiv uppsägning uteslutande beror på en försäljning av ett eller flera fartyg, och hänvisningen till begreppet överlåtelse i överlåtelsedirektivet bör slopas.

Ändringsrekommendation 3

Artikel 5.3

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsrekommendation
<p>Följande punkt ska läggas till som punkt 4:</p> <p>”4. Medlemsstaterna får, efter med arbetsmarknadens parter, föreskriva att kapitel II i detta direktiv inte ska tillämpas i följande fall:</p> <p>a) Om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg.</p> <p>b) Om företaget eller verksamheten som ska överlätas använder enbart ett sjögående fartyg.”</p>	<p>Följande punkt ska läggas till som punkt 4:</p> <p>”4. Medlemsstaterna får, efter samråd med arbetsmarknadens parter, föreskriva att kapitel II i detta direktiv inte ska tillämpas i följande fall:</p> <p>a) Om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg.</p> <p>b) Om företaget eller verksamheten som ska överlätas använder enbart ett sjögående fartyg.”</p>

Motivering

Det är rimligt att behandla företag lika oavsett om de har ett eller flera fartyg.

Bryssel den 3 april 2014

*Regionkommitténs
ordförande*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
